

Дмитро ПОНОМАРЕНКО,
Надзвичайний і Повноважний Посол
України в Республіці Корея

КОРЕЙСЬКИЙ ДОСВІД І ПОТЕНЦІАЛ – УКРАЇНІ

– Пане Посол, у 2022–2023 роках Уряд Республіки Корея надав Україні гуманітарної та нелетальної військової допомоги на суму понад 230 млн доларів. Ба більше, під час робочої зустрічі з Володимиром Зеленським у межах саміту G7 Президент Юн Сок Йоль пообіцяв виділити додаткову нелетальну допомогу, зокрема техніку для розмінування. Розкажіть, будь ласка, про перспективи подальшого надання гуманітарної підтримки та про можливості співпраці в справі розмінування українських територій.

– Ми щиро вдячні корейській стороні за систематичну підтримку від початку повномасштабного воєнного вторгнення РФ. Україна отримала від Уряду Республіки Корея допомогу за нагальними потребами: медикаменти, медичне обладнання, військове спорядження (захисні шоломи та бронезилети), комп'ютери, автомобілі швидкої медичної допомоги (АШМД), пікапи, засоби захисту, генератори, екскаватори, міношукачі, захисне спорядження для гуманітарного розмінування тощо. 2023 року Південна Корея також має намір передати додатковий транш матеріально-технічної допомоги, зокрема велику кількість АШМД, вантажівок, спеціальної техніки, генераторів.

Останнім часом, а надто після зустрічі Президента України Володимира Зеленського з Президентом РК Юн Сок Йолем під час його нещодавнього візиту в Україну, ми спостерігаємо активізацію корейської сторони в наданні підтримки, зокрема у сфері гуманітарного розмінування.

Нещодавно офіційний Сеул передав Україні портативні міношукачі та 100 комплектів захисного спорядження. До кінця 2023 року Уряд РК планує надати 12 висококласних машин для розмінування (MV-4 та MV-10) хорватського виробника «DOK-ING», а також 100 повнопривідних пікапів на потреби розмінувальних підрозділів.

Міністр закордонних справ Кореї Пак Чін на зустрічі з Послом України Дмитром Пономаренком у Міністерстві закордонних справ у центрі Сеула напередодні першої річниці російського вторгнення в Україну

Korean Foreign Minister Park Jin meets Ukrainian Ambassador Dmytro Ponomarenko at the Foreign Ministry in central Seoul on the eve of the first anniversary of Russia's invasion of Ukraine

З огляду на надзвичайну важливість своєчасного та якісного очищення забруднених вибуховими пристроями територій, щоб тимчасово переміщені громадяни України безпечно повернулися до своїх домівок і можна було розпочати процес ефективної післявоєнної відбудови, Посольство систематично співпрацює з відповідними урядовими установами РК задля якомога ширшого залучення корейської сторони до справи гуманітарного розмінування.

Нині опрацьовуємо питання участі представників Південної Кореї в Міжнародній донорській конференції з гуманітарного розмінування в Україні, заплановану на 11–12 жовтня 2023 року в Загребі (Хорватія).

Хотів би зазначити, що Республіка Корея з її досвідом Корейської війни 1950–1953 років має необхідний потенціал, щоб допомогти Україні розв'язати важливе питання гуманітарного розмінування. Нині ми бачимо відкритість Уряду РК до кооперації за цим напрямом і готовність надавати підтримку нашій державі відповідно до нагальних потреб.

– Від деяких представників міжнародної спільноти в бік Республіки Корея лунають заклики надати Україні летальну зброю. Водночас пан Юн у квітні 2023 року сказав, що Кореї буде складно обмежуватися лише гуманітарною і фінансовою підтримкою, якщо ситуація погіршиться настільки, що міжнародна спільнота не зможе цього толерувати. Які перешкоди на шляху до змін у цій політиці та які реальні перспективи надання Україні серйозного озброєння – хоча б засобів протиповітряної оборони?

– Наразі офіційна позиція Уряду РК, згідно з якою пряма передача летального озброєння Україні як державі у стані війни неможлива, – незмінна.

Ми розуміємо занепокоєння корейської сторони, яка будь-що прагне уникнути потенційних негативних наслідків такого кроку (насамперед – постачання критичних технологій та озброєння з росії до КНДР). Водночас в умовах невпинного розширення міжнародної військової підтримки України Південна Корея відчуває тиск із боку наших головних партнерів, на який не може не зважати.

Українська сторона, зі свого боку, також послідовно працює над позитивним розв'язанням цього питання. За сприяння Посольства Міністерство оборони України комунікує з Міністерством національної оборони РК щодо можливих шляхів допомоги. Президент України Володимир Зеленський неодноразово звертався до свого корейського колеги з проханням опрацювати можливість надання оборонної підтримки для захисту цивільного населення й об'єктів критичної інфраструктури.

Доволі складно прогнозувати, коли та які саме рішення будуть ухвалені, але сподіваюся, що прийнятний для обох країн формат кооперації все ж буде знайдено вже незабаром.

– І Республіці Корея, й Україні випало межувати з державними утвореннями, які загрожують світовому миру й безпеці: Корейською Народною Демократичною Республікою та російською федерацією. Що спільного і відмінного в становищах Республіки Корея й України? Який досвід Південної Кореї було б корисно запозичувати Україні зараз і надалі?

– Мені часто доводиться чути міркування щодо спільних і відмінних рис між нашою війною та корейським конфліктом 1950–1953 років, і я завжди зауважую, що між ними є принципова різниця.

У Кореї відбувся громадянський конфлікт між представниками одного народу, де кожному зі сторін підтримували іноземні держави. Війна ж в Україні є наслідком неспровокованого вторгнення країни-агресора. За українців не воюють чужі війська. Усе чітко й однозначно, і будь-які спекуляції на цю тему недоречні.

Я не думаю, що ми коли-небудь погодимося на поділ нашої держави за певною лінією розмежування чи на заморожування конфлікту. Як демонструє корейський досвід, такі «тимчасові припинення вогню» можуть тривати не одне десятиліття, що однозначно нас не влаштовує.

З огляду на географічне розташування нашої країни, а також на той факт, що росія навряд чи найближчим часом кудись зникне, вважаю, що Україні було б корисно взяти на озброєння досвід РК у розбудові власного військово-промислового комплексу. Адже належно забезпечені збройні сили – це запорука миру та безпеки.

Шлях, що його народ Південної Кореї за останні 70 років проклав до створення зброї, здатної захистити від посягань агресора, справді вражає. Нині найсучасніше озброєння корейського виробництва не лише

гарантує безпеку кордонів Республіки Корея, а й має неабиякий попит на ринку. Протягом наступних кількох років країна планує посісти четверте місце серед світових експортерів озброєнь і військової техніки.

І, звісно, не зайвим було б запозичити корейський досвід розбудови сучасної економіки, власного промислового комплексу й експортного потенціалу. Республіка Корея змогла відродитися з попелу війни – авжеж, із міжнародною допомогою. Нас не може не надихати досвід швидкого прогресу – того, що у світі згодом назвали рецептом успіху «азійських тигрів».

– *Приватний сектор, неурядові інституції, звичайні громадяни – корейське суспільство активно допомагає Україні у війні проти російської федерації. Ваша Високоповажносте, як Посольство взаємодіє з недержавними акторами в контексті підтримки нашої держави?*

– Ми постійно відчуваємо сприяння з боку приватного бізнесу, різноманітних неурядових організацій і громадян Південної Кореї.

Корейці чудово пам'ятають, у якій скруті перебувала їхня країна 70 років тому та як їм допомагала світова спільнота. Мабуть, саме тому багато хто з них вважає за свій обов'язок підтримувати український народ, який потерпає від російської агресії. Як фізичні, так і юридичні особи переказують гроші на гуманітарний рахунок Посольства чи за нашого сприяння передають в Україну предмети першої необхідності, різноманітну техніку й обладнання.

Щоб активізувати таку допомогу, Посольство систематично комунікує з основними бізнес-асоціаціями, ЗМІ та культурними організаціями Південної Кореї, які інформують громадськість про головні потреби нашої держави.

Крім того, показовим є візит до України 13–14 вересня 2023 року Міністра землі, інфраструктури та транспорту Республіки Корея Вон Хі Рьона. Міністра, якого Президент Південної Кореї призначив спеціальним уповноваженим корейського Уряду з питань відновлення України, під час візиту супроводжувала численна представницька делегація корейського державного й приватного бізнесу. Було проведено бізнес-форум, зустрічі в профільних міністерствах, укладено міжурядову угоду стосовно кредитів від Фонду економічного розвитку і співробітництва. Це також свідчить про значний інтерес південнокорейського бізнесу до підтримки України та роботи з українськими партнерами.

– *Попри спустошення та руйнування, які спричинила Корейська війна 1950–1953 років, Республіці Корея вдалося продемонструвати стрімкий економічний розвиток у другій половині ХХ століття – «диво на річці Хан». На Вашу думку, чи зможе Україна після перемоги втілити власне економічне диво?*

– Справді, Республіка Корея доклала максимум зусиль для повоєнного відновлення, спрямувавши всі ресурси на розвиток економіки. Результат сьогодні бачить увесь світ.

Президент Південної Кореї Юн Сок Йоль та перша леді Кім Кеон Хі 15 липня 2023 року прибули до України з неанонсованим візитом і відвідали Київщину, зокрема міста Бучу та Ірпінь, які постраждали від російського вторгнення

On 15 July 2023, the President of South Korea Yoon Suk Yeol and First Lady Kim Keon-hee arrived in Ukraine with an unannounced visit and went to the Kyiv region, in particular the cities of Bucha and Irpin, which suffered from the Russian invasion

За останні 70 років Південна Корея, завдяки скоординованим діям влади, а головне – вмотивованості та невичерпній енергії працелюбного корейського народу, перетворилася зі сплундрованої війною аграрної країни на державу, де панують інноваційні технології, а рівень життя населення зростає. Ця країна зробила ставку на індустріалізацію, впровадження нових форм виробництва, орієнтованість на експорт, розвиток освіти – і тепер корейські корпорації знані в усіх куточках планети.

Для втілення власного економічного дива Україна вже має значні людські та природні ресурси, необхідний досвід і в агросфері, і в промисловості, потужну науково-технічну базу, логістичні переваги тощо. Наша країна рухається до повноправного членства в Європейському Союзі, що також відкриє нові горизонти для розвитку економіки.

Нині ми активно вивчаємо відповідний досвід корейських друзів, встановлюємо та розвиваємо контакти з урядовими, бізнесовими й експертними колами. Переконали, що ми зможемо застосувати набуті навички й знання в повоєнний період, після перемоги над агресором.

Посольство також шукає потенційних напрямів взаємовигідної співпраці між Україною та Республікою Корея – передусім у контексті залучення корейських інвестицій, участі корейського бізнесу в реалізації інфраструктурних проєктів, кооперації в енергетиці, машинобудуванні, сільському господарстві, металургії, ІТ тощо.

На мою думку, опираючись на власні сили, а також допомогу та досвід іноземних партнерів, Україна неодмінно побудує ефективну модель економічного розвитку.

– Південна Корея продемонструвала готовність доєднатися до повоєнного відновлення України. Зокрема, Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України підписало з Міністерством землі, інфраструктури та транспорту Республіки Корея меморандум про посилення співпраці з питань відбудови. Пане Посол, які сфери можуть найбільше привабити корейських інвесторів? Чи розроблено вже відповідні проекти?

– Ми незмінно відчуваємо бажання та готовність Південної Кореї долучитися до повоєнної відбудови України.

Нещодавно, як я вже зазначав, відбувся історичний, перший із часу встановлення дипломатичних відносин, візит корейського лідера в Україну. Зустріч Володимира Зеленського та Юн Сок Йоля дала суттєвий поштовх пошуку шляхів для участі корейської сторони у відновленні нашої держави.

Згаданий меморандум передбачає поживлення взаємодії державного та приватного секторів обох країн у галузях містобудування, розвитку транспортної та соціальної інфраструктури тощо.

Цей документ є лише елементом масштабної роботи із залучення Південної Кореї до повоєнної відбудови нашої країни. Зокрема, як я зазначив вище, 13 вересня 2023 року під час візиту Міністра землі, інфраструктури та транспорту Республіки Корея Вон Хі Рьона в присутності Президента України Володимира Зеленського сторони підписали Угоду між Урядом України та Урядом Республіки Корея стосовно кредитів від Фонду економічного розвитку і співробітництва. Ця угода дасть змогу отримати фінансування та реалізувати конкретні проекти.

На першому етапі, у межах окремих кредитних договорів, опрацюватимуть питання про поставки Україні необхідного обладнання чи про підтримку бюджету для реалізації державних цільових програм. Надалі, у післявоєнний період, Фонд розглядатиме проекти з будівництва інфраструктурних об'єктів.

Крім того, хотів би зазначити, що у вересні 2023 року під час саміту G20 Президент Юн Сок Йоль повідомив, що Республіка Корея надасть Україні 2,3 млрд дол. США на післявоєнну відбудову. Частину цих коштів, 300 млн дол. США, нададуть Україні 2024 року, зокрема через механізми міжнародних організацій, як-от Світовий банк і Європейський банк реконструкції та розвитку. А 2 млрд дол. США з 2025 року спрямовуватимуть Україні у форматі кредитів від Фонду економічного розвитку та співробітництва.

Ми оцінюємо, що корейська сторона зацікавлена передусім у налагодженні співпраці у сферах енергетики, інфраструктури, промисловості (зокрема в контексті створення чи локалізації сучасних промислових виробництв на території України).

– Українська громада в Республіці Корея часто проводить мирні акції протесту біля російського посольства в Сеулі, поширює збори на підтримку ЗСУ, організовує публічні заходи для підвищення обізнаності іноземців про війну в Україні тощо. Як Посольство взаємодіє з діаспорою в Республіці Корея? Які труднощі доводиться долати українській громаді, зокрема людям, які покинули територію України через російську повномасштабну війну?

– Українська громада в Республіці Корея наразі не має зареєстрованої організації закордонних українців, але наполегливо працює над цим питанням. Наша тамтешня спільнота хоч і нечисленна, проте дуже ініціативна. Через російсько-українську війну кожен із нас має за плечима важкий трагічний досвід. Попри це українці докладають значних зусиль, щоб корейське суспільство нас чуло та розуміло.

З огляду на певні місцеві культурні та правові особливості, наші громадяни мусять долати на своєму шляху низку перешкод. Незнання корейської мови та брак фінансової підтримки з боку Республіки Корея не полегшує їхнього перебування в країні.

Водночас це не зупиняє українців. Вони об'єднуються та реалізують гуманітарні й волонтерські проекти, збирають гроші на благодійність, проводять мирні мітинги й акції, лекції, інтерв'ю, поширюють інформацію в соцмережах і розповідають про нашу культуру. Українська громада надала неоціненну допомогу в проведенні Всесвітніх хорових ігор 2023 року в місті Каннин, де спеціальним гостем став український дівочий хор «Вогник».

Взаємодія Посольства з громадою результувала в те, що Україна посіла призове третє місце на фестивалі «Itaewon Global Village 2022» у Сеулі. Також проведено велозаїзд у вишиванках, організовано низку благодійних концертів до Дня Незалежності України в південнокорейській столиці й

Президент Республіки Корея Юн Сок Йоль під час візиту до України

President of South Korea Yoon Suk Yeol during the visit to Ukraine

інших містах, реалізовано майстер-класи з розпису писанок до Великодня, декорування печива до Дня святого Миколая, створення традиційних оберегів – ляльок-мотанок і браслетів, а також витинанок за ескізами української мисткині Дар’ї Альошкіної. Відбуваються спільні перегляди фільмів, святкування знаменних і пам’ятних дат, неформальні зустрічі.

Ми також підтримуємо молодь, інформуючи їх про стипендії на навчання в цій країні.

– Публічна дипломатія відіграє важливу роль у формуванні іміджу України в Республіці Корея, навіть попри географічну віддаленість і культурні відмінності двох держав. Які найвагоміші проекти культурної дипломатії вже вдалося втілити?

– Посольство надає велику увагу іміджевим заходам у Республіці Корея. Останніми роками реалізовано низку яскравих проєктів. Зокрема, в Музеї грошей Банку Кореї до 30-річчя дипломатичних відносин між Україною та Республікою Корея проведено виставку «Пізнання України через гроші: від Русі до Євромайдану». Вона була відкритою для мешканців і гостей Сеула протягом 2022 року, а нині доступна онлайн.

У Центральній муніципальній бібліотеці Сеула започатковано першу в Південній Кореї українську книжкову полицку під патронатом першої леді України Олени Зеленської.

У Національній асамблеї РК презентовано виставку витинанок «Мереживо пам’яті» Дар’ї Альошкіної, присвячену Голодомору – геноциду 1932–1933 років в Україні, а також організовано майстер-класи зі створення витинанок.

Посольство активно популяризує українське кіномистецтво. Важливими в цьому контексті стали, зокрема, перший український кінофестиваль у Південній Кореї, проведений у межах благодійного кіномарафону «CinemaAidUkraine» у Корейському кіноархіві, а також Український павільйон на 14-му бієнале в місті Кванджу.

Ми й далі говоримо про повномасштабну війну, яку розв’язала росія, та необхідність відновити мир в Україні. Важливими артподіями в Сеулі, що засвідчили потужну міжнародну підтримку, стали фотовиставка «Рік стійкості», відкрита 2023 року, та Міжнародна мистецька виставка заради миру «Стійкість України» в галереї Йонгсан, відкрита в червні 2023 року, на якій свої роботи представила українська художниця в Південній Кореї Марія Чорножукова.

Візит першої леді України Олени Зеленської до Республіки Корея в травні 2023 року надав ще одного імпульсу двосторонній взаємодії у сфері культури. Наприклад, домовлено про запуск цього року першого в Південній Кореї українськомовного гіда в мистецькому центрі «Седжон» після його реконструкції.

Протягом 16–22 вересня 2023 року тривав Тиждень української культури у м. Пхьонтек, у межах якого відбулися виступи українського квартету «Ліберте» разом із корейськими артистами, фотовиставка, лекція про українську культуру, майстер-класи з української кухні та створення традиційних сувенірів, а також відкрито другу в Кореї «Українську книжкову полицю» у місцевій бібліотеці «Бедарі». Окремо було презентовано Міжнародний марафон пересувних виставок «Формула миру в мистецтві дітей України», представлений дитячими творами з колекції БФ «Львівська дитяча галерея», який проходить за підтримки першої леді України Олени Зеленської та Асоціації «Подружжя українських дипломатів».

Ми постійно шукаємо нових культурних проєктів, і нам є чим зацікавити корейське суспільство.

– На початку XXI століття Республіка Корея визначила як один із пріоритетів промоцію свого іміджу, насамперед через популярну культуру: стрічка «Паразити» стала першим неангломовним фільмом, який переміг у номінації «Найкращий фільм» премії «Оскар»; артисти кей-попу виступають не лише для мільйонів фанатів, а й перед світовими лідерами біля трибуни Генасамблеї ООН. На Вашу думку, чи зміг би український культурний продукт досягнути такого успіху? Які практики Південної Кореї в цьому контексті могли б піти на користь Україні?

– Справді, Уряд Республіки Корея в особі Міністерства культури, спорту та туризму зосереджений на активній підтримці креативного контенту, який є популярним у всьому світі та має вирішальний вплив на експорт у суміжних галузях.

Культурні та креативні індустрії в РК розглядають як важливі чинники економічного зростання. Це зовсім не дивно, адже лише за 2022 рік корейського креативного контенту було експортовано на майже 14 мільярдів доларів США. Саме тому південнокорейський уряд просуває такі ініціативи, як фінансова допомога та фіскальна підтримка, спрямована на створення й розповсюдження контенту, розвиток талантів і промоцію цього напрямку за кордоном.

У грудні 2022 року Міністерство культури, спорту та туризму РК затвердило план підтримки телемовлення й відеоіндустрії, який містить стратегії з підвищення доходів галузі до 23,5 мільярда доларів США до 2027 року.

Україна ж зараз намагається зберегти самобутність, яку так цілеспрямовано знищує росія. Попри всі виклики, ми не перестаємо доводити, що наша країна може створювати якісний і актуальний культурний продукт.

Якщо брати до прикладу презентацію українських талантів у Південній Кореї, то лише за останні півтора року можна пригадати тури тамтешніми містами Академічного симфонічного оркестру Чернівецької обласної філармонії імені Дмитра Гнатюка, Камерного оркестру Івано-Франківської філармонії, дівочого хору «Вогник» тощо, і це вчергове продемонструвало, що нам є чим пишатися. Це також доводить, що на українську культуру є запит, що вона конкурентоспроможна.

Для примноження успіху нам потрібно відкинути шароварщину й несмак, які нав'язав радянський режим, усвідомити та прийняти свою роль у сучасному світі, сформувані сміливий образ країни, що створює та захищає прогресивні моделі й сенси.

Я переконаний: переосмисливши пріоритети в культурній стратегії та врахувавши найкращі світові практики, за кілька років ми мали б усі можливості, щоб не лише наздогнати, а й перевершити південнокорейські показники в експорті креативного контенту.